

บทที่ 4

สภาพการเรียนการสอนภาษาจีนในไทยหลังจากการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต อย่างเป็นทางการจนถึงปัจจุบัน

ภายหลังจากการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ ระหว่างประเทศไทย กับประเทศจีนในปีพ.ศ.2518 (ค.ศ.1975) ความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างประเทศทั้งสองก็ได้ พัฒนาอย่างรวดเร็ว ประเทศทั้งสองมีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดทั้งในระดับรัฐบาลและระดับ ประชาชน ทั้งสองรัฐบาลได้ลงนามกันในสนธิสัญญาหรือข้อตกลงเกี่ยวกับการร่วมมือในระยะยาว ที่สำคัญๆ รวมกันแล้วหลายฉบับ ซึ่งครอบคลุมถึงด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า วิชาการและ วัฒนธรรม การเยี่ยมชมเยือนกันระหว่างผู้นำระดับสูงของทั้งสองประเทศมีอย่างต่อเนื่อง นับได้ว่า มีความหมายที่สำคัญอย่างยิ่งในการเพิ่มพูนและกระชับความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนด้วยดี ใน ระยะเวลาที่นี้ ปัจจัยทางการเมืองยังมีบทบาทสำคัญมากต่อการออกนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการ สอนภาษาจีนในประเทศไทยของรัฐบาล รัฐบาลไทยยังคงดำเนินนโยบายควบคุมการเรียนการสอน ภาษาจีนเหมือนเดิม ในขณะที่เดียวกัน การพัฒนาความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจระหว่างไทย-จีน ทำให้ทั้งสองประเทศมีความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจพัฒนามากขึ้น ประเทศไทยมีความต้องการ บุคลากรที่มีความรู้ทางด้านภาษาจีนมากขึ้น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเริ่มแสดงบทบาทต่อการเรียน การสอนภาษาจีนในไทย

หลังจากสงครามเย็นยุติลง สถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไป ความแตกต่างใน ด้านอุดมการณ์ทางการเมืองไม่ได้เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่ละประเทศจะให้ความสำคัญมากที่สุดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของตน ประเทศต่างๆ จึงหันมา สร้างความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น ในขณะที่เดียวกัน เศรษฐกิจของประเทศจีนมีการ พัฒนาอย่างรวดเร็วจนถึงปัจจุบันนี้ ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจระหว่างไทย-จีนมีการขยายตัว อย่างต่อเนื่อง รัฐบาลไทยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การ ลงทุนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจ ประเทศไทยจึงมีความต้องการบุคลากรที่มี ความรู้ทางด้านภาษาจีนเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลไทยจึงประกาศนโยบายเปิดเสรีภาพในการจัดการเรียน การสอนภาษาจีนในปีพ.ศ. 2535(ค.ศ.1991) แล้วต่อมามีการออกนโยบายต่างๆ เพื่อสนับสนุน การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยในทุกๆระดับ ซึ่งรวมการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับ สถาบันอุดมศึกษาด้วย หลังจากที่ถูกพาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนวิชาภาษาจีนเป็นแห่งแรกใน ประเทศไทยแล้ว ปัจจุบันนี้ ประเทศไทยมีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนวิชาภาษาจีนทั้งหมด 32 แห่ง ภายหลังจากสงครามเย็นยุติลง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจมีบทบาทที่สำคัญมากที่สุดต่อการจัดการ

เรียนการสอนภาษาจีนในไทย แต่ในขณะเดียวกัน ปัจจัยทางด้านการเมืองยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในไทยอีกต่อไป

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนหลังจากการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการจนถึงปัจจุบัน

4.1.1 ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนหลังจากการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการจนถึงปัจจุบัน

เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2518 (ค.ศ.1975) ได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งจัดพิธีการลงนามในแถลงการณ์ร่วมที่กรุงปักกิ่ง โดยม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีของไทย และนายโจวเอินไหล นายกรัฐมนตรีของจีน และหลังจากนั้น ทั้งสองฝ่ายก็ส่งเอกอัครราชทูตไปประจำซึ่งกันและกัน

แต่หลังจากที่มีการสถาปนาความสัมพันธ์ได้ไม่นาน ประเทศไทยก็เกิดความตึงเครียดทางการเมืองภายในประเทศทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนหยุดชะงักไปชั่วระยะหนึ่ง เนื่องจากเหตุการณ์รัฐประหารในประเทศไทยเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2519 (ค.ศ.1976) รัฐบาลธานินทร์ กรัยวิเชียร มีนโยบายปิดกั้นเสรีภาพและต่อต้านคอมมิวนิสต์รุนแรงขึ้น ทั้งในระดับประเทศไทยและต่างประเทศ มีผลทำให้ความสัมพันธ์กับจีนมีที่ท่าไม่เป็นมิตรต่อกัน แม้จะยังไม่มีการตัดความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกันก็ตาม ความสัมพันธ์ไทย-จีนได้ตกอยู่ในสภาพที่ถูกแช่แข็ง

หลังจากที่พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ปลดเอกธานินทร์ กรัยวิเชียรและจัดตั้งรัฐบาลแทนเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2520 (ค.ศ.1977) นอกจากการใช้นโยบายผ่อนคลายทางการเมืองในเวลาต่อมา ในช่วงนั้น พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ยังได้พยายามดำเนินนโยบายต่างประเทศเปิดกว้างขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนได้กลับมาสู่ความใกล้ชิดอย่างรวดเร็ว ในเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกัน เติ้งเสี่ยวผิงได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยเป็นการ การเดินทางมาเยือนประเทศไทยครั้งนี้ นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้นำจีนแผ่นดินใหญ่คนแรกที่เหยียบย่างแผ่นดินไทย

สำหรับประเด็นทางการเมืองที่คนไทยให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เกี่ยวกับปัญหาพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย(พคท.)นั้น นายเติ้งเสี่ยวผิงให้ความเห็นว่าจะต้องแยกความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐ และระหว่างพรรคต่อพรรคออกจากกัน ซึ่งก็หมายความว่า การสนับสนุนขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศต่างๆ เป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพรรคต่อพรรค รัฐบาลจีนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง รัฐบาลจีนจะไม่แทรกแซงกิจกรรมภายในของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งรัฐบาลไทย

ก็เห็นด้วย สิ่งที่เกิดขึ้นในเวลาต่อมาคือผู้นำนักที่จีนให้กับพรรคคอมมิวนิสต์ลดลงไปเป็นอย่างมาก ขณะเดียวกัน ก็ตระหนักว่าจีนเริ่มให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์แบบรัฐต่อรัฐมากกว่าอีกประเด็นที่คนไทยให้ความสนใจมากก็คือเรื่องชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย ทางกรณียุทธศาสตร์ของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ไม่ยอมรับสองสัญชาติ ถ้าชาวจีนที่อพยพไปอยู่ต่างประเทศเลือกถือสัญชาติอื่นก็ถือว่าเป็นคนของชาตินั้น จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายท้องถิ่น แต่ถ้าเป็นคนจีนที่ไม่ได้ถือสัญชาติอื่นก็ถือว่าเป็นคนจีน รัฐบาลจีนจะให้การปกป้อง นายตั้งเสี่ยวผิงได้ให้สัมภาษณ์ผู้แทนสื่อมวลชนไทย โดยย้ำให้คนจีนในเมืองไทยปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองไทย ส่วนชาวจีนโพ้นทะเลที่ยังถือสัญชาติจีนอยู่นั้นขอให้ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศไทย เคารพประเพณีไทย อยู่ร่วมกับคนไทยอย่างฉันมิตรและได้กล่าวทำที่ของอาเซียนที่ต้องการให้ภูมิภาคนี้เป็นเขตสันติภาพและเป็นกลาง

เมื่อเวียนนามบุกยึดกัมพูชาได้ในปีพ.ศ.2522(ค.ศ.1979) ความขัดแย้งระหว่างจีนกับเวียดนามถึงจุดแตกหัก จีนซึ่งเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ที่มีประชากรมากที่สุดในโลกได้หันมาเสริมสร้างความสัมพันธ์อย่างขนานใหญ่กับบรรดาประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ซึ่งเป็นปรกาศด่านหน้าในการเผชิญการท้าทายกองทหารเวียดนามในกัมพูชา ความปรารถนาอันต้องตรงกัน (identity of aim) ในอันที่จะต่อต้านเวียดนามในฐานะภัยของความมั่นคงก็นำกลายเป็นเงื่อนไขที่ดีในการขยายผลความสัมพันธ์ไทย-จีน นับแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงทุกวันนี้¹

ตั้งแต่ต้นปีพ.ศ. 2522(ค.ศ.1979) เป็นต้นมา บรรดาผู้นำสำคัญของจีนได้ทยอยมาเยือนประเทศไทยไม่ขาดสาย เริ่มต้นด้วยการเยือนของนางเติ้งอิงเซา รองประธานคณะกรรมการประจำสมัชชาประชาชนแห่งชาติของจีน ระหว่างวันที่ 4-11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2533(ค.ศ.1980) ในฐานะแขกของรัฐบาล ต่อมา นายฮวงหัว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจีนก็ได้เดินทางมาเยือนไทยระหว่างวันที่ 7-11 พฤษภาคม พ.ศ.2523(ค.ศ.1980) ในฐานะแขกของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทย และเมื่อ นายจางจื่อหยางก็ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการในฐานะแขกของรัฐบาล ระหว่างวันที่ 31 มกราคม-2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524(ค.ศ.1981)

ส่วนด้านฝ่ายไทยนั้น นอกจากคณะผู้แทนจากกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจและพลเรือนจะได้รับเชิญให้ไปเยือนจีนอย่างไม่ขาดสายแล้ว พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีไทยพร้อมด้วยคณะ จำนวน 20 คน ก็ได้เดินทางไปเยือนประเทศจีนอย่างเป็นทางการระหว่างวันที่ 17-20 พฤศจิกายน พ.ศ.2525 (ค.ศ.1982) เมื่อเดินทางกลับมาถึง

¹ เขียน ธีระวิทย์. นโยบายต่างประเทศจีน. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.); ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541 หน้า 269

ประเทศไทยแล้ว พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ได้แถลงถึงผลการเดินทางไปเยือนจีนในครั้งนี้ว่าได้ประโยชน์ที่สุด ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและการค้า

ภายหลังที่นายกรัฐมนตรีไทยเดินทางไปเยือนจีนในปลายปีพ.ศ. 2525(ค.ศ.1982) แล้ว บรรดาบุคคลสำคัญของทั้งสองฝ่ายต่างพลัดเปลี่ยนกันเดินทางไปเยือนซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง การเยือนครั้งสำคัญๆ² ได้แก่

ฝ่ายจีน พลเอกหยางเต๋อจื้อ ประธานเสนาธิการทหารจีน มาเยือนประเทศไทยเมื่อปลายเดือนมกราคม พ.ศ.2526 (ค.ศ.1983)

นายอู่ซื่อเจียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจีน มาเยือนไทยในปลายเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2526 (ค.ศ.1983)

นางเฉินมู่หว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจวิเทศสัมพันธ์และการค้าต่างประเทศ มาเยือนไทยในต้นเดือนธันวาคม พ.ศ.2526 (ค.ศ.1983)

นายหลี่เซียงเนียนประธานาธิบดีจีน มาเยือนไทยในกลางเดือนมีนาคม พ.ศ. 2528 (ค.ศ.1985)

ฝ่ายไทย นายอาสา สารสิน ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เดินทางไปเยือนจีนในต้นเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2526(ค.ศ.1983)

นายโกศล ไกรฤกษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เดินทางไปเยือนจีนในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527(ค.ศ.1984)

พลอากาศเอกสิทธิ์ เสวตศิลา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเดินทางไปเยือนจีนในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2527(ค.ศ.1984)

การพบปะกันบ่อยครั้งระหว่างเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของทั้งสองฝ่ายในบรรยากาศที่เต็มไปด้วยมิตรจิตมิตรภาพ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองมีความสนิทสนมแนบแน่นกันยิ่งขึ้น

โดยสรุปแล้ว นับตั้งแต่ไทยกับจีนมีความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคมพ.ศ.2518(ค.ศ.1975) จนถึงพ.ศ.2533 (ค.ศ.1990) สงครามเย็นสิ้นสุดลง ประเทศทั้งสองได้มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดทั้งในระดับรัฐบาลและระดับประชาชน ความสัมพันธ์ฉันมิตรและความร่วมมือได้พัฒนาขึ้นทุกด้านอย่างรวดเร็ว ในทางด้านการเมืองนั้น การเชื่อมเยื่อต่อกันระหว่างผู้นำระดับสูงของทั้งสองประเทศมีอยู่อย่างต่อเนื่อง สำหรับฝ่ายไทยนั้น สมเด็จพระบรม

โอรสชาติราชฯสยามราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ

² เอกสารสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำประเทศไทย. กรุงเทพฯ: 1995

เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ต่างก็ได้เสด็จเยือนประเทศจีน ทุกพระองค์ นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีของไทยในทุกสมัย อาทิเช่น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ก็ได้เยือนประเทศจีนอย่างเป็นทางการแล้วทั้งสิ้น การเยือนซึ่งกันและกันระหว่างผู้นำระดับสูงของทั้งสองประเทศ ดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการเพิ่มพูนและการกระชับความเข้าใจระหว่างทั้งสองประเทศ และช่วยผลักดันให้ความสัมพันธ์ฉันมิตรและความร่วมมือระหว่างสองประเทศ พัฒนาไปด้วยดี รัฐบาลของทั้งสองประเทศได้ลงนามกันในสนธิสัญญาหรือความตกลงเกี่ยวกับความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนในระยะยาวที่สำคัญๆ รวมกันแล้วหลายฉบับ ซึ่งครอบคลุมถึงเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน วิชาการ การท่องเที่ยว การเดินอากาศและศาลยุติธรรม

ต่อมาในปีพ.ศ.2534 (ค.ศ.1991) สหภาพโซเวียตล่มสลาย อันเป็นสัญลักษณ์ที่สงครามเย็น ได้ยุติลง สถานการณ์ทางการเมืองของโลกได้เปลี่ยนแปลงไป จากการเผชิญหน้าทางด้านอุดมการณ์มาสู่ความร่วมมือกัน บทบาทการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยจึงเน้นนโยบายต่างประเทศในลักษณะเศรษฐกิจนำการเมืองและการทูต รัฐบาลได้ปรับปรุงความสัมพันธ์ทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์แวดล้อมโลก โดยเฉพาะการขยายตลาดการค้าระหว่างกัน และเสริมสร้างความเข้าใจอันดีและไม่ตรีจิตกับประเทศเพื่อนบ้านให้อยู่ร่วมกันโดยสันติและสมานฉันท์ในลักษณะที่จะตอบสนองผลประโยชน์ร่วมกัน ส่วนนโยบายต่างประเทศของจีนยังต้องยึดหลัก 5 ประการของการอยู่ร่วมกันโดยสันติ (Peaceful Coexistence) ได้แก่ การเคารพอธิปไตยและบูรณภาพเหนือดินแดนของกันและกัน การไม่ก้าวร้าวรุกรานซึ่งกันและกัน การไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อกัน และการอยู่ร่วมกันโดยสันติ

ความสัมพันธ์ไทย-จีนหลังจากสงครามเย็นได้ยุติลงนั้นเป็นไปได้อย่างราบรื่น ดังจะเห็นได้จากเสด็จเยือนจีนบ่อยครั้งของพระบรมวงศานุวงศ์ไทย การแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำจีนและผู้นำไทย จนในปัจจุบันได้กลายเป็นหลักการปฏิบัติทางการทูตแล้วว่า นายกรัฐมนตรีของไทยซึ่งขึ้นมาบริหารประเทศใหม่ จะต้องไปเยือนจีนและคารวะผู้นำจีนเป็นภารกิจสำคัญอันดับแรกๆ เช่นเดียวกัน ประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีจีนทุกคนก็จะต้องมาเยือนไทย รัฐมนตรีและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของกระทรวงต่างๆ แลกเปลี่ยนการเยือนกันและประชุมปรึกษาหารือกัน ในชมรมต่างๆ บ่อยๆ ทั้งในเวทีทวิภาคีและพหุภาคี

ความสัมพันธ์ไทย-จีนได้กระชับยิ่งขึ้น หลังจากที่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปีพ.ศ.2540 (ค.ศ.1997) รัฐบาลจีนมีนโยบายให้ความช่วยเหลือประเทศที่ประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจทั้งที่ผ่านกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และเป็นแบบทวี

ภาคี ผู้นำจีนให้ความสนใจไทยเป็นพิเศษ นายกรัฐมนตรีจูเหิงจี้เคยกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไทยเป็นเหมือนกับญาติมิตรไม่ใช่ความสัมพันธ์ธรรมดา จีนให้การสนับสนุนฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยด้วยการจัดสรรเงินจำนวน 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐเข้ามาลงทุนในภาคเอกชนซึ่งนำโดย IMF เพื่อที่จะช่วยกอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจไทย นอกจากนี้แล้ว ในโอกาสที่ดร. ศุภชัย พานิชภักดิ์ไปเยือนจีน(15-19 เมษายน พ.ศ.2541 หรือค.ศ.1998) และเข้าพบนายกรัฐมนตรีจูเหิงจี้ นายกรัฐมนตรีจีนได้ใช้โอกาสนั้นแนะนำผู้นำจีนที่ปรากฏตัวต้อนรับคณะผู้แทนไทยว่า“โครงการร่วมมือระหว่างกันนั้น ในภาวะปกติ ทั้งสองฝ่ายต้องได้ประโยชน์ร่วมกัน แต่ในขณะนี้ ไทยอยู่ในภาวะไม่ปรกติ ดังนั้น หากโครงการใดที่เป็นประโยชน์แก่ไทย โดยที่จีนไม่ได้ประโยชน์เต็มที่ ก็ขอให้ดำเนินกัน去吧”³

การที่จีนได้แสดงบทบาทในทางสร้างสรรค์ต่อไทยและประเทศต่างๆ ในเอเชียที่ประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้ความสัมพันธ์ไทย-จีนได้กระชับมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยให้ความสำคัญจีนมากขึ้น การค้าระหว่างสองประเทศได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ถึง 3,569 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2524 ปัจจุบันจีนเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย โดยเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 6 และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 4 ของไทย ในขณะที่ไทยเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 16 และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 12 ของจีน

ประเทศทั้งสองมีการกระชับความร่วมมือในระดับภูมิภาคและพหุภาคีระหว่างประเทศมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกรอบอนุภูมิภาคโครงการเหลี่ยมเศรษฐกิจต่างๆ (Growth Angles) และในกรอบ ASEAN (Association of Southeast Asian Nation) APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation) ASEM (Asia-Europe Economic Meeting) หรือ WTO (World Trade Organization)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

³ เขียน ธีระวิทย์. ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับความสัมพันธ์จีน-ไทย. 12 กรกฎาคม 2005. โดยอ้างในมติชนรายวัน 27 เมษายน 2541 หน้า 9

ภาพที่ 4.1 พื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขง

ที่มา: www.tnmcmekong.org

ภาพที่ 4.2 ท่าเรือการขนส่งของแม่น้ำโขง

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลจีนตอนใต้ศึกษา

4.1.2 ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนหลังจากการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการจนถึงปัจจุบัน

หลังจากการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในปีพ.ศ.2518 (ค.ศ.1975)แล้ว ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนมีการขยายตัวอย่างมาก ในด้านความสัมพันธ์ทางการค้านั้น สองฝ่ายได้ลงนามในข้อตกลงทางการค้าระหว่างกัน(Trade Agreement) เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2521(ค.ศ.1978) และมีการลงนามในพิธีสารว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-จีน (Joint Trade Committee:JTC) เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2521(ค.ศ.1978) ซึ่งได้กำหนดให้มีการประชุมในระดับอธิบดีปีละครั้งและผลัดกันเป็นเจ้าภาพ เพื่อพิจารณากำหนดเป้าหมายทางการค้ารวมทั้งมาตรการการขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศทั้งสอง ประเทศไทยและจีนได้ทำความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2528(ค.ศ.1985) และความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีนำเข้าเมื่อเดือนตุลาคม 2529 (ค.ศ.1986) เพื่อขยายการลงทุนระหว่างประเทศทั้งสอง ตลอดช่วงเวลาตั้งแต่มีการเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคมพ.ศ.2518(ค.ศ.1975)จนถึงพ.ศ.2533(ค.ศ.1990) สงครามเย็นสิ้นสุดลง การค้าไทย-จีนมีการส่งออกขยายตัว 90 เท่า การนำเข้าขยายตัว 125 เท่า อัตราเพิ่มกว่า 20% ต่อปี

หลังจากสงครามเย็นสิ้นสุดลง ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนก็ได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มูลค่าการค้าระหว่างประเทศทั้งสองเป็น 21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีพ.ศ. 2538(ค.ศ.1995) ได้เพิ่มเป็น3, 362 ล้านดอลลาร์สหรัฐ พ.ศ.2543(ค.ศ.2000)

ได้ขยายเป็นปัจจุบันนี้ จีนเป็นตลาดส่งออกอันดับ 3 ของไทย โดยมีสัดส่วนร้อยละ 9.0 ของมูลค่าการส่งออกของไทย ส่วนด้านการนำเข้า จีนเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 2 ของไทย สัดส่วนประมาณร้อยละ 10.6 ของการนำเข้ารวมของไทย ในปีพ.ศ. 2549 (ค.ศ.2006) การค้าระหว่างไทย-จีนมีมูลค่า 25,154.60 ล้านดอลลาร์ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 9.8ของการค้ารวมของไทย

ตารางที่ 4.1 สถิติการค้าระหว่างประเทศไทยกับจีนตั้งแต่ปี ค.ศ.1994-2006

(มูลค่า: ล้านดอลลาร์ สรอ.)

ปี	ปริมาณการค้ารวม			ไทยส่งออก		ไทยนำเข้า	
	มูลค่า	สัดส่วน	%	มูลค่า	%	มูลค่า	%
1994	2,318.0	2.3	41.4	932.0	71.8	1,386.0	26.3
1995	3,743.40	2.9	59.8	1,649.30	75.1	2,090.00	49.5
1996	3,827.80	3.0	2.3	1,876.9	13.8	1,950.90	-6.8
1997	4,046.60	3.3	5.7	1,774.50	-5.5	2,272.10	16.5
ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย ปี 1997							
1998	3,568.70	3.7	-11.8	1,766.70	-0.4	1,801.90	-20.7
1999	4,333.10	4.0	21.4	1,860.90	5.3	2,472.20	37.2
2000	6,226.20	4.7	43.7	2,836.60	52.4	3,389.70	37.1
2001	6569.70	5.2	5.5	2,873.70	1.3	3,696.00	9.0
2002	8,452.90	6.3	28.7	3,555.40	23.7	4,897.50	32.5
2003	11,691.20	7.5	38.3	5,688.90	60.0	6,002.30	22.6
2004	15,259.50	8.0	30.5	7,115.10	25.1	8,144.30	35.7
2005	20,327.40	8.9	33.3	9,167.40	29.1	11,159.80	37.0
2006	25,154.60	9.8	23.7	11,708.90	27.7	13,445.70	20.5

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และกรมศุลกากร

จากข้อมูลของจีนในปีพ.ศ.2549(ค.ศ.2006) ไทยเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 8 ของจีน โดยมีมูลค่า 17,961.72 ล้านดอลลาร์ โดยเป็นรองประเทศในอาเซียนอย่างมาเลเซีย (อันดับที่6) ขณะที่ไทยเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 20 ของจีน โดยมีมูลค่า 9,763.30 ล้านดอลลาร์ โดยเป็นรองประเทศในอาเซียนอย่างสิงคโปร์ (อันดับที่8)

ตารางที่ 4.2 รายการสินค้าส่งออก 10 รายการแรกจากไทยไปจีน

(มูลค่า: ล้านบาท.)

รายการ	มูลค่าการส่งออก				
	2543	2544	2545	2546	2547
1 เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์แล้วประกอบ	17,301.19	22,483.82	25,342.31	44,459.88	61,010.18
2 ยางพารา	12,027.56	12,041.03	15,381.58	29,775.10	31,416.69
3 เม็ดพลาสติก	8,038.98	9,712.57	12,415.59	16,080.69	22,760.35
4 เคมีภัณฑ์	3,954.90	4,591.22	8,611.45	12,967.29	14,557.55
5 ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	1,235.26	5,496.76	5,894.95	7,057.46	11,321.53
6 น้ำมันดิบ	2,478.66	1,285.51	6,170.32	14,592.47	11,042.15
7 แผงวงจรไฟฟ้า	6,268.29	6,235.45	6,145.15	8,473.58	9,086.25
8 ข้าว	4,840.70	3,633.87	4,456.64	3,99.44	9,000.93
9 ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้	1,042.03	1,999.55	3,988.04	5,776.21	8,392.37
10 น้ำมันสำเร็จรูป	5,754.28	5,708.72	6,873.89	5,176.77	7,495.30

ที่มา: กรมส่งเสริมการส่งออก

ตารางที่ 4.3 รายการสินค้าส่งออก 10 รายการแรกจากจีนมาไทย

(มูลค่า: ล้านบาท)

รายการ	มูลค่าการนำเข้า				
	2543	2544	2545	2546	2547
1 เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	22,087.6	29,766.9	43,463.9	47,886.4	48,529.52
2 เหล็กและเหล็กกล้า	6,368.9	3,039.1	3,728.67	5,251.7	26,423.0
3 เคมีภัณฑ์	10,183.9	13,396.7	14,766.4	16,440.3	23,280.4
4 เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม	6,057.7	6,705.6	10,803.7	14,849.9	22,410.7
5 ผ้าผืน	3,745.1	10,743.5	11,436.3	11,891.4	13,467.1
6 ผลิตภัณฑ์โลหะ	5,968.7	4,699.41	6,005.1	8,372.8	11,582.8
7 เครื่องใช้ไฟฟ้า	5,968.7	6,772.7	7,420.2	8,836.4	11,508.1
8 แผงวงจรไฟฟ้า	4,315.5	3,613.0	4,546.6	5,292.5	8,111.1
9 เครื่องเพชร พลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ	1,703.2,	2,036.3	2,571.2	4,767.2	8,108.2
10 เสื้อผ้า รองเท้าและผลิตภัณฑ์สิ่งทอ อื่นๆ	4,269.4	5,511.0	5,469.9	6,421.2	7,906.4

ที่มา: กรมส่งเสริมการส่งออก

4.2 ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศไทยของรัฐบาลจีน

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีนโยบายการพัฒนาประเทศ 2 ช่วง คือช่วงแรกพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออกให้รุ่งเรืองก่อน จากนั้นจึงก้าวไปสู่ช่วงที่สองคือ พัฒนาภาคตะวันตกที่สภาพเศรษฐกิจยังด้าหลังอยู่ให้มีความเจริญก้าวหน้า

ประเทศจีนเริ่มมีการปฏิรูปและพัฒนาเศรษฐกิจในพ.ศ. 2522 (ค.ศ.1979) ตามมติที่ประชุม คณะกรรมการครั้งที่ 3 แห่งสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 11 ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งมีการดำเนินนโยบายตามคำขวัญที่ว่า “ปรับเปลี่ยน ปฏิรูป ปรับปรุงและยกระดับให้สูงขึ้น” ซึ่งกล่าวโดยสรุปคือ ให้มีการปรับความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจภาคต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมเบา การเกษตร รวมทั้งการสะสมทุนและการบริการให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสม ต้องมีการจัดส่วนที่ไม่เหมาะสมในระบบการบริหารเศรษฐกิจแล้วทำการจัดโครงสร้าง กฎ ระเบียบใหม่ นอกจากนี้ยังต้องยกระดับทางการผลิต ทางด้านเทคโนโลยีและการบริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนมีการใช้นโยบายเปิดประเทศ โดยกำหนดเมืองท่าชายฝั่งทะเลเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษและเปิดฉนวนทางใต้เป็นเมืองท่องเที่ยว เพื่อเป็นการดึงดูดเงินตราต่างประเทศเข้ามารองรับการถ่ายโอนเทคโนโลยีต่างๆ

ต่อมาวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2535 (ค.ศ.1992) นายเจียงเจ๋อหมิ่น ประธานาธิบดีจีนได้แถลงนโยบายว่าจะเน้นการดำเนินการด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยปฏิรูปเศรษฐกิจไปสู่ระบบตลาด เพื่อขยายและเร่งการผลิต เน้นการเปิดประเทศให้มากขึ้น เพื่อชักชวนให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศจีน ใช้เงินทุนและเทคโนโลยีและประสบการณ์ในการจัดการจากต่างประเทศให้มากขึ้น ปรับปรุงโครงสร้างในการผลิตของจีนให้สอดคล้องกัน และสามารถตอบสนองต่อนโยบายในการปฏิรูปและเปิดประเทศได้ ซึ่งจะต้องเร่งการพัฒนาในเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน โครงสร้างพื้นฐาน ภาคเกษตรกรรม งานด้านการบริการ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เร่งพัฒนาทางด้านการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากร พร้อมทั้งสนับสนุนบทบาทของปัญญาชนอย่างเต็มที่

หลังจากได้ปฏิรูปเศรษฐกิจและดำเนินนโยบายเปิดประเทศพัฒนาเศรษฐกิจในพ.ศ. 2522 (ค.ศ.1979) เศรษฐกิจจีนได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาสองทศวรรษ ตามสถิติล่าสุดในปีพ.ศ.2549 (ค.ศ.2006) เศรษฐกิจจีนได้ขยายตัวจนมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 6 ของโลก และมีเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศเป็นอันดับ 2 ของโลก ปัจจุบัน จีนเป็นประเทศที่มีต่างชาติเข้าไปลงทุนเป็นจำนวนมาก และเป็นประเทศที่มีทุนสำรองด้านการเงินมากที่สุดในโลก มีความเจริญทางเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลกรองจากเยอรมนี

แต่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่ทางชายฝั่งตะวันออก ส่วนภาคตะวันตกซึ่งประกอบด้วย 1 มหานคร 7 มณฑล และ 4 เขตปกครองตนเอง ที่มีพื้นที่ถึงร้อยละ 70 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศนั้น ยังเป็นพื้นที่ที่ล้าหลังด้อยพัฒนา รัฐบาลจีนจึงปรับทิศทางและนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคใหม่ รัฐบาลจีนประกาศ “นโยบายดำเนินการมุ่งตะวันตก” (Implementation Measures of the Go-West Policy) เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2544 (ค.ศ.2001) เพื่อกระจายความเจริญและยกระดับการพัฒนาพื้นที่ทางภาคตะวันตกให้

ทัดเทียมกับภาคอื่นๆของประเทศ โดยรัฐบาลจีนจะเข้าไปลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่นการขนส่ง การพลังงาน เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และการศึกษา เพื่อจูงใจนักลงทุนและให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีต่างๆ ในการกระตุ้นให้เข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น

นโยบายดำเนินการมุ่งตะวันตก มุ่งส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคตะวันตกเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร การพลังงาน การใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น การขนส่ง โทรคมนาคม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ และอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เป็นต้น นอกจากนี้ธุรกิจบางประเภท เช่น ธนาคาร การประกันภัย การท่องเที่ยว การบัญชี และการออกแบบด้านวิศวกรรม ฯลฯ จะอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุน หรือร่วมลงทุนในพื้นที่ภาคตะวันตกได้ ในขณะที่ภาคอื่นๆของจีน อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนได้บางเขตเท่านั้น โดยรัฐบาลจีนให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่โครงการลงทุนในภูมิภาคนี้ ทั้งที่เป็นสิทธิประโยชน์เดิม และสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนนโยบายมุ่งตะวันตก ดังนี้

ระบบภาษี/กฎระเบียบ	สิทธิประโยชน์
ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Income Tax)	<p>การลงทุนทั่วไป นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรม ที่รัฐบาลจีนให้การส่งเสริม จะได้รับการยกเว้น และลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล ภายในระยะเวลาที่กำหนด (สูงสุดไม่เกิน 5 ปี เช่น การลงทุนใหม่ในโครงการขนส่ง การพลังงาน การพัฒนาทรัพยากรน้ำ ฯลฯ จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นเวลา 2 ปี นับจากปีแรกที่มีกำไร และในช่วง 3 ปีถัดไปจะได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลลงครึ่งหนึ่งจากร้อยละ 15 เหลือร้อยละ 7.5 ของเงินได้สุทธิ</p> <p>การลงทุนในภาคตะวันตก นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในพื้นที่ทางภาคตะวันตกของจีน หลังวันที่ 1 มกราคม 2544 จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีเพิ่มเติม โดยได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อไปอีก 3 ปี นับจากวันที่สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีที่ได้รับข้างต้นสิ้นสุดลง(ระยะเวลารวมสูงสุดไม่เกิน 8 ปี)</p> <p>นอกจากนี้ นักลงทุนต่างชาติที่ดำเนินธุรกิจผลิตเพื่อส่งออกเกินกว่าร้อยละ 70 ของมูลค่าผลผลิต จะได้รับการขยายระยะเวลาในการลดหย่อนภาษีต่อไปอีก 3 ปี (ระยะเวลารวมสูงสุดไม่เกิน 11 ปี)</p>
ภาษีนำเข้า (Import Duty)	<p>นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม จะได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าอุปกรณ์ที่นำมาใช้ภายในกิจการ</p>

	รวมทั้งได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า และภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับ ส่วนประกอบและชิ้นส่วน
การนำผลกำไรที่ได้รับจากการลงทุน กลับไปลงทุนใหม่ (Reinvestment)	นักลงทุนต่างชาติที่นำผลกำไรจากการลงทุน กลับไปเพิ่มทุนจดทะเบียนในโครงการลงทุนเดิม หรือนำไปลงทุนในกิจการใหม่ ซึ่งมีระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างน้อย 5 ปี สามารถขอคืนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 40 ของทั้งหมด และหากนำไปลงทุนในโครงการลงทุนด้านการผลิตเพื่อส่งออก หรือโครงการลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงสามารถขอคืนภาษีได้เต็มจำนวนอย่างไรก็ตาม นักลงทุนต่างชาติต้องจ่ายภาษีไปก่อน แล้วจึงขอเงินภาษีดังกล่าวในภายหลังตามหลัก "Paid First, Refunded Later"

ที่มา: ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย มณฑลยูนนานกับนโยบายดำเนินมาตรการมุ่งตะวันตก

รัฐบาลจีนจะให้ความสำคัญกับโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ(GMS)มากขึ้น โดยกำหนดให้มหานครฉงชิ่งเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงภาคกลางกับภาคตะวันตกของจีน และให้มณฑลยูนนานเป็นเมืองหน้าด่านของจีนภาคตะวันตก ที่จะมุ่งลงใต้เชื่อมกับสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจรวมทั้งสี่แยกอินโดจีน(จังหวัดพิษณุโลก) ซึ่งเป็นจุดตัดระหว่างเส้นทาง North-South corridor(กรุงเทพ-พิษณุโลก เชียงราย-เชียงใหม่ พม่า-จีนหรือเชียงราย-บ่อแก้ว(ลาว)-จีน)กับ East-West corridor(แม่สอด-แม่ยวดี)พม่า-(แม่สอด-พิษณุโลก-มุกดาหาร) ไทย-ลาว-คานัง(เวียดนาม)

เพื่อเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และรองรับโครงการเขตการค้าเสรีจีน-อาเซียน(ASEAN-FTA) ตามที่จีนได้ลงนามข้อตกลงการค้าเสรีจีน-อาเซียนในเดือนพฤศจิกายน 2545(ค.ศ.2002) จีนได้ร่วมมือกับลาวและไทยก่อสร้างทางหลวงคุนหมิง-กรุงเทพฯ ที่จะเป็นการสร้างทางออกสู่ทะเลให้แก่ภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ ภายใต้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียหรือADB ในส่วนของจีนที่อยู่ในมณฑลยูนนานนั้น รัฐบาลจีนได้ทุ่มงบประมาณจำนวน12,000ล้านหยวน(1.45พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) เพื่อการสร้างถนนใหม่และซ่อมแซมเส้นทางที่มีอยู่เดิมให้มีคุณภาพ โดยได้รับการสนับสนุนจาก ADB ตามโครงการพัฒนาเส้นทางภาคใต้ของมณฑลยูนนาน (Southern Yunnan Road Development Project) โดยจะทำการก่อสร้างและปรับปรุงถนนระยะทาง 704 กิโลเมตร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงคุนหมิง-กรุงเทพฯ ในส่วนของประเทศจีน นอกจากนี้ จีน ลาว และไทย

มีข้อตกลงร่วมกันว่าจะพัฒนาและสร้างถนนภายในประเทศให้มีมาตรฐานเพื่อเชื่อมโยงเมืองใหญ่สองเมือง คือ นครคุนหมิง และกรุงเทพฯ โดยเส้นทางดังกล่าวยังสามารถเชื่อมต่อไปยังมาเลเซีย สิงคโปร์ และทางเหนือสามารถต่อไปยังนครปักกิ่งได้

ภาพที่ 4.3 ทางหลวงคุนหมิง-กรุงเทพฯ

ที่มา : www.chinanews.com

4.3 การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศของรัฐบาลจีน

ภายหลังสาธารณรัฐประชาชนจีนสถาปนาขึ้น รัฐบาลจีนมีการกำหนดให้คนจีนทุกภูมิภาค และมณฑลศึกษาภาษาจีนกลาง(ภาษาแมนดาริน) ต่อมา มีการประกาศนโยบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษาจีน จากตัวอักษรจีนโบราณ ตัวเต็มเป็นตัวย่อ ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของจีน เพื่อพัฒนาประชาชนจีนให้เรียนและมีความรู้ทันต่ออนาคต

การสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น เริ่มต้นในทศวรรษที่ 1950 ในเดือนกรกฎาคม ปีพ.ศ. 2493 (ค.ศ.1950) มหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้ก่อตั้งสำนักงานสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศขึ้น เพื่อรองรับนักศึกษาแลกเปลี่ยนจากประเทศยุโรปตะวันออกอัน ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมาในปีพ.ศ. 2495(ค.ศ.1952) ตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาล จูเตอซี (Zhu Dexi) และผู้เชี่ยวชาญภาษาจีนคนอื่นๆ ไปสอนภาษาจีนที่บัลแกเรียและเกาหลีเหนือ คนจีนกลุ่มนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญไปสอนภาษาจีนที่ต่างประเทศชุดแรกของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน หลังจากนั้น รัฐบาลจีนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินนโยบายต่างๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ จนถึงปี 2547(ค.ศ.2004) จำนวนอาจารย์สอนภาษาจีนที่รัฐบาลจีนจัดส่งไปสอนภาษาจีนที่ต่างประเทศมีถึง 1,314 คน ในปีพ.ศ. 2511 (ค.ศ.1958) ผู้เชี่ยวชาญภาษาจีนของมหาวิทยาลัยปักกิ่งจัดตำราเรียนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติชุดแรก ตำราเรียนภาษาจีน(HanyuJiaokeshu) ฉบับภาษารัสเซีย เพื่อสอนภาษาจีนให้ชาวรัสเซีย ซึ่งสมัยนั้นจีนมีความสัมพันธ์กับโซเวียตอย่างใกล้ชิด ในทางปฏิบัติการเรียนการสอนนั้น รัฐบาลพบว่าจีนยังขาดแคลนบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ดังนั้น ในปี 2504-2507 (ค.ศ.1961-1964) รัฐบาลจีนมีการคัดเลือกนักศึกษาที่จบเอกภาษาจีนจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง เพื่อเตรียมการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ในทศวรรษ 1960 รัฐบาลจีนได้ส่งอาจารย์ไปสอนภาษาจีนที่ประเทศต่างๆ เช่นฝรั่งเศส กัมพูชา อียิปต์ ฯลฯ ตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาล

ในปี 2505(ค.ศ.1962) สถาบันวิทยุปักกิ่ง (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นสถานีวิทยุนานาชาติจีน) จัดรายการ “เรียนรู้ภาษาจีน” ออกอากาศ ซึ่งใช้ภาษาญี่ปุ่นในการดำเนินรายการ เป็นจุดเริ่มต้นของการสอนภาษาจีนให้ชาวต่างชาติในรายการวิทยุ ปัจจุบันนี้ สถานีวิทยุนานาชาติจีนมีรายการวิทยุ การสอนภาษาจีนให้ชาวต่างชาติด้วย 39 ภาษาทุกวัน

ในปีเดียวกัน สำนักนายกรัฐมนตรีจีนอนุมัติให้ก่อตั้งสถาบันเตรียมอุดมศึกษาสำหรับชาวต่างชาติ ต่อมา ในเดือนมกราคม ปี 2510(ค.ศ.1965) เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง (มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่งในปัจจุบัน) มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งเดียวของจีน ที่เน้นการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศเป็น

หลัก และปัจจุบันนี้ นอกจากเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สอนภาษาจีนให้ชาวต่างชาติที่สำคัญที่สุดของจีนแล้ว มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง ยังทำหน้าที่เป็นสถาบันวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศที่สำคัญที่สุดของจีน

ในทศวรรษ 1950-1960 การสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศของจีนนั้นทำหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองและทางการทูต คือส่วนใหญ่จะรับนักศึกษาแลกเปลี่ยนมาจากประเทศที่มีระบบปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ด้วยกัน ตามโครงการแลกเปลี่ยนและข้อตกลงต่างๆ ระหว่างรัฐบาล ในช่วงปลายของทศวรรษ 1960 เนื่องจากเหตุผลทางการเมืองภายในประเทศจีน คือการปฏิวัติวัฒนธรรมของจีน ทำให้การเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศหยุดชะงักลงไประยะหนึ่ง นักศึกษาต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางกลับประเทศ วิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่งถูกตั้งปิด อาจารย์ผู้สอนภาษาจีนในต่างประเทศส่วนมากก็ถูกเรียกตัวกลับประเทศจีน

หลังจากรัฐบาลจีนประกาศใช้ นโยบายเปิดประเทศเพื่อติดต่อกับต่างประเทศ สนับสนุนให้ทุนต่างชาติมาลงทุนทำธุรกิจในประเทศจีน เศรษฐกิจของประเทศจีนมีขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประเทศจีนกลายเป็นศูนย์กลางการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม และตลาดสินค้าบริโภคอุปโภคเกิดใหม่ที่ใหญ่ที่สุดของโลก มีชาวต่างประเทศเดินทางเข้าออกและไปทำงานในประเทศจีนมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งทุกคนที่เข้าไปในประเทศจีนจะต้องใช้ภาษาจีนในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้น นักศึกษาต่างประเทศเข้าไปเรียนในสถาบันการศึกษาของจีนมากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด รัฐบาลจีนมีการดำเนินนโยบายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ ในปีพ.ศ. 2523 (ค.ศ.1980) มีการตีพิมพ์ตำราเรียนภาษาจีนเพื่อการอบรมระยะสั้น รายการภาษาจีน Zhongguohua รายการวิดีโอสำหรับการเรียนภาษาจีนในฐานะภาษา ต่างประเทศ ได้ถ่ายเสร็จและวางจำหน่ายในปีเดียวกัน ต่อมามหาวิทยาลัยปักกิ่ง มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้และมหาวิทยาลัยครุจีนตะวันออกเริ่มเปิดสอนหลักสูตรการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศในฐานะวิชาเอกครั้งแรกในประเทศจีน เมื่อปี พ.ศ.2529 (ค.ศ.1985) จนถึงปัจจุบันนี้ มีมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศในฐานะวิชาเอกมากกว่า 330 แห่งทั่วประเทศจีน และผลิตบัณฑิตประมาณ 4000 คนต่อปี

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2528 (ค.ศ.1985) ประเทศจีนเป็นเจ้าภาพจัดประชุมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติครั้งที่ 1 ณ กรุงปักกิ่ง เพื่อศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศต่างๆ ซึ่งมีตัวแทนมาจาก 20 ประเทศทั่วโลกเข้าร่วมประชุมด้วย ในปีพ.ศ. 2530 (ค.ศ. 1987) รัฐบาลจัดตั้งสำนักงานแห่งชาติเพื่อนส่งเสริมการสอนภาษาจีนในฐานะภาษา ต่างประเทศ

(The National Office for Teaching Chinese as a Foreign Language: NOCFL หรือ HANBAN) อันได้รับความร่วมมือจากกระทรวงต่างประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ รวมทั้งหมด 11 หน่วยงานของรัฐบาล HANBAN เป็นหน่วยงานระดับชาติเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการบริหารการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษา ต่างประเทศ เช่นการจัดพิมพ์ตำราเรียนภาษาจีนในระดับต่างๆ การประสานงานระหว่างรัฐบาลกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการเรียนการสอน ฯลฯ

ในปีพ.ศ. 2533(ค.ศ.1990) คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจีนประกาศมาตรการรับรองอาจารย์สอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ แล้วได้ดำเนินการออกไปรับรองในปีถัดมา ในปี พ.ศ. 2442 (ค.ศ.1999) กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งรางวัล “ทูตมิตรภาพภาษาและวัฒนธรรมจีน” ซึ่งเป็นรางวัลระดับชาติที่มอบให้ชาวต่างชาติ ที่มีผลงานในด้านส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางด้านภาษาและวัฒนธรรมจีนระหว่างประเทศจีนกับประเทศต่างๆ

ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 (ค.ศ.2001) เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการจีนยอมมีการอนุมัติให้มหาวิทยาลัยเฮยหลงเจียง มหาวิทยาลัยหยันเปียน มหาวิทยาลัยซันตง มหาวิทยาลัยเซี่ยเหมิน มหาวิทยาลัยครุฟู่นเจี้ยน มหาวิทยาลัยจีหนาน มหาวิทยาลัยหัวเฉียว มหาวิทยาลัยชนชาติกวางซี มหาวิทยาลัยครุยูนนาน มหาวิทยาลัยยูนนาน มหาวิทยาลัยหลันโจวเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ในขณะเดียวกันมีการจัดตั้งให้มหาวิทยาลัยปักกิ่ง มหาวิทยาลัยครูปักกิ่ง มหาวิทยาลัยฟู่ตาน มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง มหาวิทยาลัยหนานไค มหาวิทยาลัยครุจินตะวันออก มหาวิทยาลัยครุนานจิง มหาวิทยาลัยเรินหมินเป็นสถาบันอุดมศึกษาพื้นฐานของการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศของชาติ

ตั้งแต่ปีพ.ศ.2545(ค.ศ.2002) เป็นต้นมา สำนักงานการเพื่อส่งเสริมการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ HANBANจัดการแข่งขัน “สะพานภาษาจีน” การแข่งขันภาษาจีนสำหรับนักเรียนนานาชาติ ทุกๆ ปี แล้วในปีพ.ศ. 2545(ค.ศ.2001) กระทรวงศึกษาธิการของจีนและสหรัฐเริ่มต้น “โครงการการเรียนการสอนภาษาทางอินเทอร์เน็ต” จุดประสงค์ของโครงการคือเสริมสร้างระบบการศึกษาทางอินเทอร์เน็ตเพื่อเรียนรู้ภาษาซึ่งกันและกันสำหรับนักเรียนที่มีอายุ 12-15 ปีของทั้งสองประเทศ ในเดือนธันวาคมปีเดียวกัน รัฐบาลจีนกับรัฐบาลสหรัฐได้เริ่มโครงการภาษาจีน AP (Advanced Placement) อย่างเป็นทางการ โครงการภาษาจีน AP นี้จัดโดยคณะกรรมการการศึกษาของสหรัฐเพื่อให้นักเรียนสหรัฐที่ศึกษาอยู่ในมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้เรียนภาษาจีนเป็นวิชาเลือกในการเตรียมการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ปัจจุบัน โครงการนี้ได้รับผลตอบรับอย่างดีจากโรงเรียนมัธยมในรัฐต่างๆ ของสหรัฐ โดยที่มีโรงเรียนมัธยมขอเข้าร่วม

โครงการสูงถึง 2500 แห่งทั่วประเทศ

ในปีพ.ศ. 2547(ค.ศ.2004) กระทรวงศึกษาธิการจีนเริ่มโครงการอาสาสมัครครูผู้สอนภาษาจีน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในต่างประเทศ ในปีเดียวกัน สำนักงานเพื่อการส่งเสริมการสอนภาษาจีนในต่างประเทศได้ทำการเปิดสถาบันขงจื่อขึ้นที่กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ เป็นแห่งแรกของโลก สถาบันขงจื่อนอกจากมีการเปิดสอนภาษาจีนชั้นสูงสำหรับบุคคลในสาขาอาชีพต่างๆแล้ว ยังเป็นสถาบันวัฒนธรรมจีนที่ให้ผู้สนใจได้ศึกษาวัฒนธรรมจีน เช่น ให้ความรู้เรื่องอาหารการกินแบบจีน การเขียนพู่กันจีน วาดภาพจีน มวยจีนหรืออู๋ซู และการแพทย์แผนจีนโดยจะมีกิจกรรมต่างๆ และสื่อทันสมัยในรูปแบบต่างๆ

ในปีพ.ศ. 2548(ค.ศ.2005) สำนักงานแห่งชาติจีนอนุมัติโครงการสะพานภาษาจีนตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ซึ่งมีเนื้อหาที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เร่งรัดการเปิดสถาบันขงจื่อ เพื่อให้สถาบันขงจื่อเป็นสถาบันพื้นฐานในการสอนภาษาจีนนอกระบบ การอบรมครูสอนจีนในท้องถิ่น และเผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามของจีน
2. ส่งเสริมการจัดตำราเรียนภาษาจีนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเต็มที่ เช่น ตำราการเรียนภาษาจีนทางอินเทอร์เน็ต ภาษาจีนเชิงฟังและภาษาจีนฉางเฉิง
3. สนับสนุนโครงการภาษาจีน AP(Advanced Placement) อย่างเต็มที่ สำนักงานเพื่อการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศกำลังหารือกับคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อกำหนดวิธีดำเนินการของโครงการ AP เช่น การเลือกตำราเรียน การอบรมครูผู้สอน ฯลฯ
4. เร่งการพัฒนาครูผู้สอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ การพัฒนาครูผู้สอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ จะต้องปฏิบัติตามโครงการอาสาสมัครครูผู้สอนภาษาจีน และมาตรการรับรองความสามารถในการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศอย่างเคร่งครัด
5. เร่งรัดการเผยแพร่การสอบ HSK (สอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน) เร่งการขยายอิทธิพลของ HSK บุคคลตลาดการสอบของ HSK ให้กว้างขึ้น ปรับปรุงข้อสอบของ HSKและพยายามเริ่มดำเนินการสอบภาษาจีนธุรกิจให้เร็วที่สุด
6. สนับสนุนและส่งเสริมพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศภายในประเทศจีน เพื่อเป็นส่วนช่วยในการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนที่ต่างประเทศ
7. ใช้กองทุนสะพานภาษาจีนส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกรูปแบบ

สนับสนุนการสร้างห้องสมุดจีนในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ที่มีการเปิดสอนภาษาจีนทั่วโลกและมอบหนังสือภาษาจีนให้โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนวิชาภาษาจีนในประเทศต่างๆ

8. เผยแพร่อิทธิพลของการแข่งขันสะพานภาษาจีนสำหรับนักเรียนนานาชาติให้มากขึ้น ทำให้การแข่งขันสะพานภาษาจีนเป็นเวทีที่สำคัญสำหรับนักเรียนนานาชาติ ในด้านการเรียนรู้ภาษาจีนและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจีน

ตามนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลจีนดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว จะเห็นได้ว่ารัฐบาลจีนมีการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศตลอดมา ปัจจัยที่ทำให้รัฐบาลจีนได้ดำเนินนโยบายสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศมีอยู่ดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หลังจากการมีนโยบายเปิดประเทศและปฏิรูปเศรษฐกิจของจีน ประเทศจีนได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้าอย่างรวดเร็ว ภาษาจีนจึงเป็นภาษาที่มีความสำคัญมากอีกภาษาหนึ่ง ในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ปัจจุบันมีคนใช้ภาษาจีนอยู่ทั่วโลกประมาณ 2,000 ล้านคน มีผู้สนใจเรียนภาษาจีนนอกประเทศจีนกว่า 40 ล้านคน สถาบันเปิดสอนภาษาจีนทั่วโลกมีมากกว่า 2,300 แห่ง ตลาดและเศรษฐกิจอันมโหฬารของประเทศจีนเป็นแรงดึงดูดสำคัญที่ทำให้ผู้คนทั่วโลกหันมาให้ความสนใจในการเรียนภาษาจีนกันมากขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกทางด้านเศรษฐกิจ สังคม อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้และการพัฒนามากขึ้น หากมองประเทศอื่นๆ แล้ว ปัจจุบันมีหลายประเทศนำการศึกษาเข้าสู่ธุรกิจระหว่างประเทศภาคบริการศึกษาและวิชาชีพ ตัวเลขสถิติที่ปรากฏในเอกสารขององค์การธุรกิจทางการศึกษาและกิจกรรมการฝึกอบรมได้ชี้ให้เห็นว่า ธุรกิจนี้เป็นธุรกิจใหญ่และจะเจริญเติบโตได้ทุกขณะ โดยจะเห็นได้จากการที่ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างชาติหลายธนาคารได้จัดสรรเงินจำนวนหลายพันล้านดอลลาร์ สำหรับช่วยเหลือด้านการศึกษาและการฝึกอบรม นอกจากนี้ องค์การพัฒนาอื่นๆ ทั้งที่เป็นของรัฐบาลหรือเอกชนต่างก็สนใจในความสำเร็จของการศึกษาและการฝึกอบรมที่เพิ่มขึ้น เช่นกรณีของประเทศออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. 2529 (ค.ศ. 1986) นักศึกษาต่างชาติในประเทศออสเตรเลียที่ชำระค่าเรียนเต็มจำนวนได้นำเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยการใช้จ่ายเป็นค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพเป็นจำนวนถึง 50 ล้านเหรียญออสเตรเลีย หรือ 1,235 ล้านบาท และในปี 2539 (ค.ศ. 1996) จำนวนนักเรียนต่างชาติที่ชำระค่าเล่าเรียนเต็มจำนวนของประเทศออสเตรเลีย ใช้จ่ายถึง 3,000 ล้านเหรียญ

ออสเตรเลียหรือประมาณ 7, 2000 ล้านบาท ดังนั้น การเรียนการสอนภาษาจีนถือได้ว่าเป็นธุรกิจที่ยิ่งใหญ่ที่จะนำรายได้เข้าสู่ประเทศ

ข้อที่ 2 ปัจจัยทางการเมือง รัฐบาลจีนมีการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยยึดหลัก 5 ประการของการอยู่ร่วมกันโดยสันติ (Peaceful Coexistence) ได้แก่ การเคารพอธิปไตยและบูรณภาพเหนือดินแดนของกันและกัน การไม่ก้าวร้าวรุกรานซึ่งกันและกัน การไม่แทรกแซงกิจกรรมภายในของกันและกัน การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อกัน และการอยู่ร่วมกันโดยสันติ ปัจจุบัน เศรษฐกิจจีนมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 6 ของโลก และมีเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศเป็นอันดับ 2 ของโลก ประเทศจีนจึงได้มีบทบาทสำคัญในเวทีการเมืองของโลก การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศต่างๆ จะทำให้ต่างประเทศมีความเข้าใจวัฒนธรรมจีนมากขึ้นและจะมีส่วนช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับรัฐบาลและในระดับประชาชน

ข้อที่ 3 ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีวัฒนธรรมอันรุ่งเรือง ประชาชนจีนมีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งต่อวัฒนธรรมอันดีงามของตน การเผยแพร่การสอนภาษาจีนซึ่งเป็นสื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมจีนในประเทศต่างๆ นั้น จะทำให้ชาวต่างชาติมีโอกาสเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมจีนเพิ่มมากขึ้น

4.4 ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างไทย-จีน

หลังจากสาธารณรัฐประชาชนจีนสถาปนาขึ้น โจวเอนไล ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เห็นความสำคัญของการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจ ระหว่างประเทศต่าง ๆ และชนชาติต่าง ๆ ในจีน จึงสนับสนุน ให้ก่อตั้งนิตยสารภาพรวม 3 ฉบับคือ นิตยสารภาพจีน (ตีพิมพ์มากกว่า 10 ภาษา และมีฉบับภาษาไทย โดยมีนายสุชาติ ภูมิรักษ์ เป็นที่ปรึกษา) นิตยสารภาพชนชาติ และนิตยสารภาพ ทหารปลดแอก ซึ่งนิตยสารภาพทั้ง 3 ฉบับข้างต้น เน้นย้ำเรื่องความสัมพันธ์ในชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากกว่าลัทธิ

รัฐบาลจีนจัดให้มีการเปิดสอนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่งและมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศกวางโจว ในทศวรรษ 1950 และ 1960 เพื่อสร้างบุคลากรที่จะช่วยพัฒนาสัมพันธ์ไมตรีกับไทยและส่งเสริมความร่วมมือทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของประเทศทั้งสอง ภายหลังจากสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างทั้งสองประเทศในปี.ศ.2518(ค.ศ.1975) แล้ว ทางจีนได้ส่งนักเรียนนักศึกษามาศึกษาภาษาไทยและเกษตรกรรมที่เมืองไทย เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2526(ค.ศ.1983) ประเทศไทยกับจีนเริ่มแลกเปลี่ยนนักศึกษา ตามข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่าง

ประเทศไทยกับจีน โดยมีนักศึกษาจีนรุ่นแรกจำนวน 3 คนได้เข้าศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบัน ประเทศจีนมีสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนภาษาไทย ในฐานะเป็นวิชาเอกหรือเทียบเท่า 9 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง มหาวิทยาลัย ภาษาต่างประเทศปักกิ่ง มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางโจว มหาวิทยาลัย ภาษาต่างประเทศเซี่ยงไฮ้ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางซี มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน มหาวิทยาลัยยูน นานและมหาวิทยาลัยครุยูนนาน นอกจากนี้มีการเรียนการสอนภาษาไทยแล้ว ประเทศจีนยังมีการ จัดตั้งหน่วยงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาประเทศไทย ในสถาบันการศึกษาหลายแห่ง โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

ชื่อหน่วยงาน	สังกัด	ปีก่อตั้ง(ค.ศ.)
สถาบันวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	มหาวิทยาลัยจงชาน	1959
สถาบันวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศึกษา	มหาวิทยาลัยจีหนาน	1960
สถาบันวิจัยแอฟริกา-เอเชีย	มหาวิทยาลัยปักกิ่ง	1964
สถาบันวิจัยเอเชียแปซิฟิก	สถาบันวิชาการสังคมศาสตร์	1988
สถาบันวิจัยปัญหามานาชาติ	มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง	1989
สถาบันวิจัยปัญหามานาชาติเซี่ยงไฮ้	สถาบันวิจัยปัญหามานาชาติเซี่ยงไฮ้	1989
สถาบันวิจัยปัญหามานาชาติ	มหาวิทยาลัยภาษาและการค้า ต่างประเทศกวางตุ้ง	1992
ศูนย์วิจัยความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในเอเชียแปซิฟิก(เอเปค)	มหาวิทยาลัยหนานไค	1995
สถาบันไทยศึกษา	มหาวิทยาลัยปักกิ่ง	1996
สถาบันวิจัยปัญหามานาชาติ	มหาวิทยาลัยชิงหัว	1997
สถาบันวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	มหาวิทยาลัยยูนนาน	1999
ศูนย์วิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศึกษา	มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน	1999

หลังจากสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต ไทยมีการส่งนักเรียนไปเรียนทางด้านภาษา จีน เศรษฐศาสตร์ การแพทย์ที่ประเทศจีน พร้อมกับการเปิดประเทศของจีน ความร่วมมือทาง วิชาการระหว่างทั้งสองประเทศได้กว้างขวางและลุ่มลึกมากขึ้น

ในเดือนสิงหาคม 2539 (ค.ศ.1996) ประเทศทั้งสองได้ลงนาม ว่าด้วยความร่วมมือทาง

ด้านวัฒนธรรมอย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นเอกสารว่าด้วยความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรมที่เป็นทางการฉบับแรก มีนัยที่สำคัญมาก ในเดือนมิถุนายน 2540 (ค.ศ. 1997) ทั้งสองประเทศก็ได้ลงนามเรื่องแผนปฏิบัติเกี่ยวกับความร่วมมือทางด้านวัฒนธรรมไทย-จีน ระหว่างปี 1998-2000 ในปี 2542 (ค.ศ.1999) ทั้งสองประเทศร่วมลงนามบันทึกความจำว่าด้วยความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาระหว่างไทยกับจีน อันเป็นการยกระดับการแลกเปลี่ยนที่เป็นทางการให้สูงขึ้นอีกระดับหนึ่ง

เดือนมีนาคม ปีพ.ศ.2542 (ค.ศ.1999) ฯพณฯ ประจวบ ไชยสาส์น รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย พร้อมด้วยคณะได้เดินทางไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อสร้างความร่วมมือทางด้านการศึกษากับรัฐบาลและมหาวิทยาลัยในประเทศจีน ได้มีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ ฯพณฯ เฉิน จื่อลี่ (Chen zhili) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ หนึ่งในหัวสนทนานั้น ได้มีการเสนอหัวข้อให้รัฐบาลประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาจัดตั้งศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนที่ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนและการเรียนรู้ภาษาจีนในประเทศไทยขึ้นที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีครบรอบ 100 ปีในพ.ศ. 2543 (ค.ศ.2000) แล้วเดือนสิงหาคม ปีพ.ศ. 2543 (ค.ศ.2000) รัฐบาลจีนได้แจ้งทบวงมหาวิทยาลัยโดยผ่าน

ภาพที่ 4.4 ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

สถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยว่า รัฐบาลจีนให้ความเห็นชอบในการก่อตั้งศูนย์ภาษา และวัฒนธรรมจีน รัฐบาลจีนจะให้ความช่วยเหลือเป็นการช่วยเหลือแบบให้เปล่าในการจัดตั้งศูนย์ ภาษาและวัฒนธรรมจีน ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และจะช่วยพัฒนาหลักสูตรและจัดสรรอาจารย์ ชาวจีนให้มาสอนด้วย ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนแห่งนี้ได้รับพระราชทานพระนามจากสมเด็จพระ เทพรัตนาราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร ศูนย์ภาษา และวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเป็นสถาบันการสอนภาษาและวัฒนธรรมจีน แห่งเดียวในประเทศไทยและในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงที่รัฐบาลจีนจัดตั้งขึ้นอย่างสมบูรณ์ อันเป็น หลักฐานยืนยันความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีน

ในวันที่ 17 มีนาคม 2543 (ค.ศ.2000) กระทรวงศึกษาธิการแห่งประเทศไทยได้ถวายรางวัล มิตรภาพแห่งภาษาและวัฒนธรรมจีนแก่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รางวัล นี้ เป็นรางวัลที่กระทรวงศึกษาธิการจีนตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อครบรอบ 50 ปีแห่งการสถาปนา สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นรางวัลที่จะมอบให้แก่มิตรต่างประเทศของจีนที่มีผลงานดีเด่น ที่ได้ อุทิศตนให้แก่การสอนภาษาจีน การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภาษาจีน การเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรม จีน

เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2551 Mr. Ma Jianfei รองผู้อำนวยการสำนักงานแห่งชาติเพื่อ ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (HANBAN) และคณะเดินทางมาเยือนประเทศไทย เพื่อเป็นประธานการประชุมหารือเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการเรียนการสอนภาษาจีน โดยฝ่ายไทย มีผู้แทนองค์กรหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมประชุมด้วย ในการ ประชุมหารือครั้งนี้ได้มีการทบทวนผลการดำเนินงานความร่วมมือในปีที่ผ่านมา ได้แก่ การจัด ฝึกอบรมภาษาจีนให้แก่ครูไทย 1,540 คน/สัปดาห์ การจัดสรรทุนดูงานให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ประมาณ 200 ทุน การจัดส่งครูอาสาสมัครภาษาจีนมาปฏิบัติงานในประเทศไทยกว่า 600 คน การ พัฒนาสื่อและหลักสูตรภาษาจีน 3 ระดับเพื่อใช้ในโครงการโรงเรียนนำร่องของไทยการเพิ่มจำนวน สถาบันขงจื้อและห้องเรียนขงจื้อ การจัดโครงการค่ายเยาวชนไทย-จีน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนครู และนักเรียน ซึ่งนับว่ามีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ขณะนี้ มีการจัดตั้งศูนย์ภาษาจีนในโรงเรียน 31 แห่งและเปิดเป็นศูนย์ระดับเขตการศึกษา 4 แห่ง สำหรับความต้องการความร่วมมือด้านการเรียน การสอนภาษาจีนของฝ่ายไทยนั้น ได้แก่ การผลิตครูภาษาจีนปีละ 100 คน การเพิ่มจำนวนทุน ฝึกอบรมภาษาจีน และทุนดูงานสำหรับผู้บริหาร การจัดหาและการสนับสนุนครูอาสา สมัคร ภาษาจีน การจัดทำห้องเรียนขงจื้อในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น ส่วนฝ่ายจีนได้ขอให้ฝ่ายไทยดูแลด้านสวัสดิการและความเป็นอยู่ของครูอาสาสมัครอย่างใกล้ชิด ด้วย

การเดินทางมาเยือนประเทศไทยของคุณผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศของจีนในครั้งนี้ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินความร่วมมือด้านการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงานที่ผ่านมา และการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโดยตรง จะทำให้ได้รับทราบปัญหา ความต้องการ และแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน ตลอดจนการสร้างเสริมความใกล้ชิดระหว่างกันยิ่งขึ้นต่อไป

4.5 สภาพการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

หลังจากมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการระหว่างไทยกับจีนแล้ว ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช⁴ ได้กล่าวว่า

“อักษรจีนเป็นอักษรวิธีอีกชนิดหนึ่งที่โลกซึ่งไม่ตรงกับใครและไม่มีใครเหมือน เป็นอักษรวิธีซึ่งไม่มีอักษรและไม่มีสระ หนังสือแต่ละตัวเป็นเครื่องแสดงความคิดที่ตรงกัน ในบรรดาคนจีนพื้นล้านคน การศึกษาหนังสือภาษาจีนในเมืองไทยแต่ก่อนมีเสรีภาพที่จะสอนหนังสือจีนโดยสมบูรณ์ คนที่จบออกมาจะมีความเชี่ยวชาญในหนังสือและภาษาอย่างน่าเลื่อมใส และสามารถไปต่อภาษาจีนที่ประเทศจีนได้ แต่เมื่อ 40 กว่าปีมาแล้วไม่ได้มีการสอนภาษาจีนในโรงเรียนจีนอีกต่อไป หรือถ้าจะสอนก็สอนในขอบเขตอันจำกัดจนเกือบจะไม่เป็นประโยชน์อันใด ความจริงภาษาจีนเป็นภาษาหนึ่งในโลกที่มีภาษาพูดมากถึงพื้นล้านคน เป็นภาษาที่มีวรรณคดีและบอกล่าถึงวัฒนธรรมอันสูงส่ง ตลอดจนประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจและสรรพวิชาความรู้ต่างๆ อีกมากมายสุดที่จะประมาณได้ ประตูที่ปิดไว้ระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีนควรจะเปิดกว้างแล้ว เพราะภาษาจีนเป็นภาษามนุษย์อีกภาษาหนึ่งในโลกเช่นเดียวกับภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันและภาษาอื่นๆ ฉะนั้น ก็ควรมีระบบหรือวิธีการสอนภาษาจีนเช่นเดียวกับสถาบันเอ.ยู.เอ. สอนภาษาอังกฤษ สถาบันเกอเธ่สอนภาษาเยอรมัน สถาบันออลิองฟรองเซย์(Alliance Francais) สอนภาษาฝรั่งเศส แต่เหตุใดภาษาจีนเป็นภาษาที่ใหญ่ที่สุดในโลกภาษาหนึ่ง เป็นภาษาที่คนไทยใช้ประโยชน์มาแสวงหาความรู้และประกอบธุรกิจค้าขาย ทำไมจึงไม่มีสถาบันที่จะสอนภาษาจีนได้โดยไม่จำกัด”

แต่หลังจากที่มีการสถาปนาความสัมพันธ์ได้ไม่นาน ประเทศไทยก็ได้เกิดความตึงเครียดทางการเมืองภายในประเทศ คือ เหตุการณ์รัฐประหารในประเทศไทยเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2529(ค.ศ. 1976) รัฐบาลของนายธานินทร์ กรัยวิเชียรได้ขัดขวางและต่อต้านขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยของนักศึกษา จนทำให้กลุ่มผู้เรียกร้องต้องหลบหนีไปร่วมขบวนการกับพรรคคอมมิวนิสต์ไทยในป่า

4 ขมรมสมาพันธ์เชื้อสายจีนจังหวัดภูเก็ต. 2536. หน้า 55-56

นับว่ามีส่วนทำให้อิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์ไทยเข้มแข็งขึ้น รัฐบาลของชานินทร์ กรีวิเชียรจึงมีนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์รุนแรงขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนนั้น รัฐบาลไทยมีนโยบายควบคุมการเรียนการสอนภาษาจีนซึ่งส่วนมากดำเนินการเรียนการสอนที่โรงเรียนเอกชนเพื่อนสอนภาษาจีนนั้นอย่างเข้มงวด ดังจะเห็นได้จากนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศในระยะเวลาต่างๆ ดังต่อไปนี้

เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2518(ค.ศ.1975) คณะรัฐมนตรีมีมติว่า

1. การศึกษาระดับต้นจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีการสอนภาษาไทยแต่เพียงภาษาเดียว และตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 ขึ้นไปให้มีการสอนภาษาต่างประเทศโดยถือเป็นวิชาเลือกได้
2. ให้ถือว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ส่วนภาษาอื่นๆ ถือเป็นภาษาที่สามโดยเท่าเทียมกัน
3. เห็นชอบตามข้อเสนอของกระทรวงศึกษาธิการที่จะไม่อนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนเอกชนเพื่อสอนภาษาจีนขึ้นใหม่ สำหรับโรงเรียนที่จัดตั้งอยู่แล้วถ้าจะขอขยายชั้นเรียนในระดับที่สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก็อนุญาตให้ขยายได้ แต่จะต้องเลิกสอนภาษาจีนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ปีละ 1 ชั้น

จากมติคณะรัฐมนตรีครั้งนี้ ปรากฏว่าโรงเรียนที่เคยสอนภาษาต่างประเทศอยู่แล้วก็ทำได้ดำเนินการเลิกสอนไม่ และมีโรงเรียนเอกชนเพื่อสอนภาษาจีนเปิดสอนในประถมศึกษาปีที่ 5-7 เพียง 2 โรงเรียนที่ขอขยายและจะเลิกสอนภาษาจีนตามหลักการ (ข้อที่3) ดังกล่าว

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเกี่ยวกับนโยบายสอนภาษาอีกครั้งหนึ่งและมีมติเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2520(ค.ศ.1977) ว่า

1. ให้ยกเลิกการสอนภาษาต่างประเทศทุกภาษาในระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนทุกเชื้อชาติเรียนรู้ภาษาไทยและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติ การยกเลิกการสอนภาษาต่างประเทศนี้จะเป็นผลให้เป็นการยกเลิกการสอนภาษาจีนในโรงเรียนราษฎร์ เพื่อสอนภาษาจีนระดับประถมศึกษาไปโดยปริยาย ทั้งจะไม่ทำให้คนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนในเมืองไทยเกิดความรู้สึกว่าเป็นการเลือกปฏิบัติอันจะเป็นผลทางด้านจิตวิทยา

2. การดำเนินการยกเลิกการสอนภาษาจีนในโรงเรียนราษฎร์เพื่อสอนภาษาจีนนั้นสมควรดำเนินการในขณะเดียวกับการใช้หลักสูตรใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อมิให้กระทบกระเทือนต่อการดำเนินงานกิจการของโรงเรียนและครูผู้สอนมากเกินไป

3. ให้ใช้มาตรการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อดำเนินการให้โรงเรียนราษฎร์เพื่อสอนภาษาจีนประเภทพิเศษ(กลางคืน) เลิกลี้มไปจนหมดสิ้น โดยการตรวจ

ตราสอดคล้องโดยเคร่งครัดของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เมื่อปรากฏว่าฝ่าฝืนกฎหมายก็ลงโทษขั้นรุนแรงทันที

ต่อมาเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ.2521 (ค.ศ.1978) คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยตามนโยบายเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ กล่าวคือกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอเรื่องนี้ว่า เมื่อคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความต้องการของประชาชน สภาพเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งหลักการศึกษและความเหมาะสมในด้านต่างๆ แล้ว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศใหม่ดังนี้

1. ในหลักการในระดับประถมศึกษาควรให้เด็กได้เรียนภาษาไทย และสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตให้ใช้การได้เป็นอย่างดี เพื่อที่จะได้มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสามารถสื่อสารทำความเข้าใจติดต่อกันได้ ฉะนั้นในหลักสูตรที่บังคับไว้สัปดาห์ละ 25 ชั่วโมง จึงไม่บรรจุภาษาต่างประเทศไว้ แต่อาจจะอนุญาตให้สอนภาษาต่างประเทศเพิ่มเติมจากหลักสูตรได้ตามความเหมาะสม

2. โดยเหตุที่ประเทศไทยปัจจุบัน ภาษาอังกฤษได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนโดยเฉพาะในเมืองมากพอสมควร ได้มีการสอนภาษาอังกฤษเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาเป็นเวลาช้านานแล้ว ประกอบกับภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่เสริมความรู้ทางวิชาการแก่ประชาชนในประเทศเป็นอันมาก นอกจากนั้นในการสอนตามหลักสูตร 2503 ก็ได้อนุญาตให้สอนนอกหลักสูตรมาแล้ว จึงเห็นสมควร

2.1 อนุญาตให้โรงเรียนราษฎร์ที่มีความต้องการ มีสภาพเหมาะสมสอนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 นอกหลักสูตรได้ไม่เกินสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง

2.2 เพิ่มชั่วโมงในหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 5-ประถมศึกษาปีที่ 6 อีกสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง เพื่อให้โรงเรียนของรัฐท้องถิ่นหรือโรงเรียนราษฎร์ที่ไม่ได้สอนภาษาอังกฤษมาก่อน เลือกสอนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันหรือสอนวิชาชีพที่

เกี่ยวกับการดำรงชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามสภาพและความเหมาะสมของท้องถิ่น ส่วนโรงเรียนราษฎร์ที่ได้รับอนุญาตให้สอนภาษาอังกฤษมาก่อนตามข้อ

2.1 ก็อาจขออนุญาตสอนภาษาอังกฤษให้สืบเนื่องกับที่เรียนมาแล้วได้

3. เฉพาะโรงเรียนที่สอนภาษาต่างประเทศอื่น เช่น ฝรั่งเศสหรือจีนที่ได้รับอนุญาตมาก่อนแล้ว และสอนอยู่สัปดาห์ละ 5 หรือ 10 ชั่วโมงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- ประถมศึกษาปีที่ 4 จะให้สอนได้ไม่เกินสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมงตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- ประถมศึกษาปีที่ 4 และจะไม่มีการอนุญาตให้เปิดสอนขึ้นใหม่ในโรงเรียนอื่นๆ นอกจากที่เคยได้รับอนุญาตอยู่แล้ว หากจะอนุญาตใหม่จะอนุญาตเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษเท่านั้น

4. ในระดับมัธยมศึกษา ภาษาต่างประเทศจะเป็นวิชาที่นักเรียนจะเลือกเรียนได้โดย

อนุญาตให้นักเรียนเลือกเรียนได้หนึ่งภาษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยถือทุกภาษาเท่าเทียมกัน หากพร้อมจะสอนภาษาใดก็จะได้อนุญาตไปและเลือกเรียนได้สองภาษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้

5. ในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษา ให้เลือกเรียนได้ตามข้อกำหนดของหลักสูตรในระดับหรือสาขาวิชานั้นๆ

6. สำหรับโรงเรียนราษฎร์สอนภาษาหลักสูตรพิเศษหรือสถาบันสอนภาษาต่างประเทศที่ยังไม่อนุญาตให้มีการตั้งโรงเรียนหรือสถาบันเพิ่มขึ้น ส่วนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งอยู่แล้วก็คงให้ดำเนินการได้ต่อไป โดยกระทรวงศึกษาธิการจะได้ให้เจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล ตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบโดยเคร่งครัด

7. กระทรวงศึกษาธิการจะส่งเสริมให้มีสถาบันศึกษาของรัฐ เปิดสอนภาษาต่างประเทศ ประเทศต่างๆนอกเวลาตามความเหมาะสม ความต้องการและความจำเป็น เพื่อสะดวกต่อการควบคุม ในการนี้กระทรวงศึกษาธิการยินดีที่จะร่วมมือหรือรับความช่วยเหลือในเรื่องวิชาการและอุปกรณ์จากแหล่งที่เห็นสมควร เพื่อให้เห็นแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2503 และแผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2520

เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2531(ค.ศ.1988) คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับการขยายและจัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศอีกครั้งหนึ่ง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ให้แก้ไขมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2521 เฉพาะข้อ 6 เป็นดังนี้

1.1 อนุญาตให้โรงเรียนเอกชนสอนภาษาต่างประเทศอยู่เดิมสามารถสอนภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้นได้รวม 4 ภาษา คือภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันและญี่ปุ่น

1.2 อนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนเพื่อเปิดสอนภาษาต่างประเทศขึ้นใหม่ได้ โดยให้สอนได้เฉพาะ 4 ภาษาในข้อ 1.1

2. ให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งรัดให้มีการสอนภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในสถาบันการศึกษาของรัฐบาลให้มากขึ้น นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2521

3. ให้สภาความมั่นคงแห่งชาติ รับไปพิจารณาศึกษาความเหมาะสมในการพิจารณาอนุญาตให้สถาบันการศึกษาเอกชนเปิดสอนภาษาต่างประเทศอื่นๆนอกจาก 4 ภาษาดังกล่าว รวมทั้งมาตรการควบคุม หากพึงต้องมีเพื่อเสนอความเห็นให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

จากนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลไทยยังให้ความสำคัญในการควบคุมการสอนภาษาจีนอยู่เหมือนเช่นเคย ถึงแม้ว่าไม่ได้ระบุไว้จะ

ควบคุมการเรียนการสอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาในนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศอย่างชัดเจน

ในทศวรรษ 1980 สถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลง ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้หวันก็เป็นส่วนหนึ่งที่ได้พัฒนาเศรษฐกิจของตนอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยมีการติดต่อสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจกับได้หวันมากขึ้น นักลงทุน นักธุรกิจและนักท่องเที่ยวจากได้หวันได้เข้ามาประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ในขณะเดียวกัน หลังจากจีนแผ่นดินใหญ่ดำเนินนโยบายเปิดประเทศสู่โลกภายนอก เศรษฐกิจจีนได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่ทศวรรษ 1980 จีนมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจการค้ากับต่างประเทศอย่างรวดเร็ว ประเทศจีนกลายเป็นศูนย์กลางการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมและตลาดสินค้าบริโภค อุปโภคเกิดใหม่ที่ใหญ่ที่สุดของโลก อิทธิพลของจีนเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง สังคม และวัฒนธรรม เป็นผลให้ภาษาจีนกลับทวีความสำคัญขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง มีชาวต่างไทยเดินทางเข้าออกและไปทำงานในประเทศจีนมากขึ้น ในทำนองเดียวกัน คนจีนเดินทางออกนอกประเทศในฐานะพ่อค้า นักลงทุน นักเรียนนักศึกษา นักท่องเที่ยว ฯลฯ ซึ่งมักจะใช้ภาษาจีนเป็นสื่อในการติดต่อกัน ไทยมีการติดต่อกับจีนเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันจีนเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย โดยเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 6 และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 4 ของไทย ในขณะที่ไทยเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 16 และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 12 ของจีน การติดต่อกับคนจีนมักต้องใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร ไทยจึงมีความต้องการบุคคลที่มีความรู้ทางด้านภาษาจีนเพิ่มมากขึ้น

หลังจากสงครามเย็นยุติลง ในพ.ศ. 2534 (ค.ศ. 1991) ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้าในทุกด้าน โดยมีได้แบ่งแยกระบบการปกครองของแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างไทยจีนก็ได้พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจัยเหล่านี้ต่างก็ทำให้ไทยมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านภาษาจีนเพิ่มมากขึ้น แต่เนื่องจากอดีตมาประเทศไทยมิได้มีนโยบายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน ทำให้บุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญด้านภาษาจีนมีจำนวนน้อย เพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์ของโลก กระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศและโรงเรียนสอนภาษาจีนขึ้นใหม่ในปีพ.ศ. 2535 (ค.ศ. 1991) ดังนี้

1. อนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนหรือเปิดสอนภาษาต่างประเทศได้ทุกภาษา
2. อนุญาตให้เปิดสอนชั้นอนุบาลและชั้นที่สูงกว่าประถมศึกษาในโรงเรียนสอนภาษาจีนประเภทสามัญศึกษาได้ โดยให้โรงเรียนจัดประสบการณ์เตรียมพร้อมตามแนวการจัดประสบการณ์ แผนการจัดประสบการณ์ คู่มือครู ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

กำหนดสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ให้โรงเรียนเลือกสอนภาษาจีนเป็นวิชาในกลุ่ม
ประสบการณ์พิเศษได้ และชั้นมัธยมศึกษาให้โรงเรียนเลือกสอนภาษาจีนเป็นวิชาเลือกเสรีได้

ต่อมา พ.ศ. 2538 (ค.ศ.1995) กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศที่
เกี่ยวกับการสอนภาษาจีน

1. รัฐบาลจะสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอย่างกว้างขวาง และมี
คุณภาพ
2. จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เลือกเรียนภาษาต่างประเทศอื่นๆเพิ่มเติมดังนี้ ระดับประถม
ศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น เลือกเรียนเพิ่มเติมได้อีก 1 ภาษา ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเลือกเรียนได้เสรี
3. ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความร่วมมือในการส่งเสริมการเรียน
การสอนภาษาต่างประเทศ
4. สถานศึกษาใดมีความประสงค์จะจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากหลักสูตรและ
แนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ขออนุมัติต่อกระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีนโยบายและมาตรการในการพัฒนาการเรียนการสอน
ภาษาต่างประเทศในมหาวิทยาลัยพ.ศ. 2535-2549 (ค.ศ. 1992-2006) ของทบวงมหาวิทยาลัย
โดยกำหนดไว้ว่า ให้สถาบันการศึกษาปรับจำนวนรับนิสิตนักศึกษาวิชาเอก-โทภาษาจีนระดับ
ปริญญาตรีเพิ่มขึ้น ตามศักยภาพและความต้องการที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษานั้น หลังจากปี 2515 สถาบันเอเชีย
ศึกษา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดสอนภาษาจีนในระดับสถาบันอุดมศึกษา
ขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทยนั้นไม่นาน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาก็ได้เปิดสอนภาษาจีนกลาง
เป็นวิชาเลือกภาษาต่างประเทศในปีพ.ศ.2516 (ค.ศ.1973) ต่อมาคณะรัฐศาสตร์ปิดการสอนภาษา
จีนเนื่องจากเห็นว่าในมหาวิทยาลัยเดียวกันควรจะมีการสอนภาษาจีนเพียงแห่งเดียว และควรจะเป็น
ที่คณะอักษรศาสตร์ ปีพ.ศ.2520 (ค.ศ.1977) คณะอักษรศาสตร์ได้เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาโท

ในปีพ.ศ.2524(ค.ศ.1981) เปิดสอนเป็นวิชาเอกระดับปริญญาตรี โดยมีสาขาวิชาภาษาจีน
เป็นผู้รับผิดชอบ หลักสูตรวิชาเอกภาษาจีน ต่อมาในปีพ.ศ. 2526(ค.ศ.1983) เริ่มมีการเปิดอบรม
ภาษาจีนภาคค่ำและในวันเสาร์แก่บุคคลภายนอก แล้วในปี พ.ศ.2540(ค.ศ.1987) สาขาวิชาภาษาจีน
ได้เปิดหลักสูตรปริญญาโท ทางภาษาและวรรณคดีจีน ซึ่งมีภาควิชาภาษาจีนแห่งมหาวิทยาลัยปักกิ่ง
ร่วมมือและช่วยเหลือนักเรียนมาช่วยสอนที่คณะอักษรศาสตร์ และจัดหาอาจารย์เป็นที่ปรึกษา
ของนิสิต ในช่วงที่นิสิตไปค้นคว้าและวิจัยแล้วทำวิทยานิพนธ์ของตนที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง เมื่อ
เดือนมิถุนายน พ.ศ.2544(ค.ศ.2001) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ลงนามในสัญญาความร่วมมือทาง

วิชาการกับมหาวิทยาลัยปีถัดไปอีก 5 ปี เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาต่อไป ปัจจุบัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโททางภาษาและวรรณคดีจีน จนถึงปีการศึกษา 2545(ค.ศ.2002) มีอักษรศาสตรบัณฑิตซึ่งเรียนภาษาจีนเป็นวิชาเอก สำเร็จการศึกษาจำนวน 256 คน นิสิตที่สนใจเรียนภาษาจีนเป็นวิชาเอกมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากเดิมมีผู้เรียนปีละประมาณ 50 คน (ปี 1-4) จนปัจจุบันมีนิสิตที่ประสงค์จะเรียนภาษาจีนเป็นวิชาเอกทั้งหมดปีละประมาณ 240 คน แต่เนื่องจากจำนวนอาจารย์มีจำกัดจึงรับได้เพียงไม่เกิน 170 คน ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศที่นิสิตคณะอักษรศาสตร์นิยมเลือกเรียนมากที่สุดเป็นอันดับสองของคณะในขณะนี้ รองลงมาจากภาษาอังกฤษ

หลังจากที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนภาษาจีน มหาวิทยาลัยอื่นๆ ก็มีการเปิดสอนภาษาจีนด้วย ในปีพ.ศ.2542(ค.ศ.1992) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวจงเซิงเฉลิมพระเกียรติโดยได้รับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานชื่อ ซึ่งสร้างขึ้นโดยมูลนิธิปอเต็กตึ๊ง องค์กรที่ให้ความสำคัญแก่วัฒนธรรมจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน เมื่อปีพ.ศ.2532 (ค.ศ.1989) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวจงเซิงเฉลิมพระเกียรติเริ่มเปิดสอนภาษาจีนในสาขาภาษาจีนและภาษาอังกฤษ

การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว จนในปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนวิชาภาษาจีน 32 แห่ง ดังต่อไปนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. มหาวิทยาลัยศิลปากร
6. มหาวิทยาลัยมหิดล
7. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
8. มหาวิทยาลัยนเรศวร
9. มหาวิทยาลัยพายัพ
10. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
11. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
12. มหาวิทยาลัยรังสิต
13. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
14. มหาวิทยาลัยเกริก

15. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
16. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
17. มหาวิทยาลัยบูรพา
18. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
19. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
20. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
21. มหาวิทยาลัยทักษิณ
22. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
23. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
24. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
25. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
26. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
27. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
28. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
29. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
30. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
31. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
32. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

โดยสรุปแล้ว หลังจากที่รัฐบาลไทยได้อนุญาตให้เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนในทุกๆระดับในประเทศไทยเป็นอิสระแล้ว การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยได้พัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกๆระดับ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนมีการพัฒนาอย่างราบรื่น ทั้งรัฐบาลไทยและรัฐบาลจีนต่างก็ให้ความสำคัญและมีความร่วมมือกันอย่างดีในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย จะคาดหวังว่าการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศยังได้พัฒนาอีกต่อไปใน